

Hodnocení odborných kompetencí účastníka v návaznosti na hodnoticí standardy vybraných dílčích kvalifikací ve strojírenských, elektroenergetických a stavebních oborech dle NSK (Modul č. 3)

Metodický a podpůrný materiál pro účastníky

Objednatel:

Vzdělávací společnost EDOST s. r. o
Cihlářská 4132, Chomutov, 430 03

Zhotovitel:

VeryVision, s.r.o.
Dělnická 382/32, Ostrava-Poruba, 708 00
veryvision@veryvision.eu

srpen 2011

veryvi?ion
VIZE, VÝZKUM, VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah:

1. Legislativní zakotvení procesů uznávání	3
1.1 Zákon č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání	3
1.1.1 Hlava IV Hodnocení dosažené odborné způsobilosti	5
1.1.2 Hlava V - Uznávání výsledků dalšího vzdělávání v systému počátečního vzdělávání	8
1.2 Změna školského zákona č. 561/2004	9
1.3 Národní soustava kvalifikací	10
1.3.3 Web NSK	13
2. Autorizace	19
2.1 Jak získat autorizaci	20
2.1.1 Žádost o získání autorizace	22
3. Zkouška dle zákona č. 179/2006 Sb.	25
3.1 Organizace zkoušky dle zákona č. 179/2006 sb.	25
3.1.1 Příprava konkrétního zadání pro ověřování	25
3.1.2 Příprava organizačního zajištění	27
3.2 Pozorování a hodnocení plnění zadání v průběhu ověřování (zkoušky)	28
3.2.1 Proces uznávání výsledků předchozího učení	28
3.2.2 Způsoby ověřování kompetencí podle zákona č. 179/2006 Sb.	29
3.2.3 Komunikační dovednosti hodnotitele – autorizované osoby	30
3.2.4 Časté hodnotitelské chyby	31
3.2.5 Rozhodnutí o uznání / neuznání dílčí kvalifikace (§ 18 – Průběh zkoušky)	32
3.2.6 Zajištění a pravidla odvolacího řízení	32
4. Přílohy - Hodnoticí formuláře DK	34
4.1 Příloha č. 1 – Hodnoticí formulář DK Truhlář nábytkář (kód: 33-001-H)	34
Literatura	40

1. Legislativní zakotvení procesů uznávání

1.1 Zákon č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání

Stejně jako u jiných společenských procesů, je i u uznávání třeba odlišit jeho stránku formálně normativní (právní a správní) a s ní spojené aspekty jeho cílů a průběhu a jeho stránku faktickou a s ní spojené problémy jeho společenského přijetí a jeho provádění. Formální stránka se může v různých zemích lišit. V České republice je od 1. srpna 2007 v účinnosti nová právní úprava dalšího vzdělávání - zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání). Tento zákon provází prováděcí vyhláška č. 208/2007 Sb., o podrobnostech stanovených k provedení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Zákon reflektuje rychlost a složitost technologického a společenského vývoje a zohledňuje získání kvalifikace v širším pohledu - formálním vzděláváním (ve škole), neformálním vzděláváním (kurzy, školení, stáže,...) a také informálním učením, t.j. sebevzděláváním, samostudiem nebo životní praxí.

Zákon byl připravován s cílem motivovat dospělou populaci v České republice k dalšímu vzdělávání, rozšířit možnosti jednotlivců získat novou kvalifikaci a zlepšit svou uplatnitelnost na trhu práce a zlepšit reakci vzdělávacího systému na potřeby trhu práce.

Podle¹ zákona a po vytvoření jím uzákoněné NSK bude umožněno veřejnosti získat informace o jednotlivých úplných nebo dílčích kvalifikacích², které jim usnadní orientaci v počátečním i dalším vzdělávání a v podmínkách systému uznávání předchozího učení. Kromě toho, že legislativně zakotvuje NSK, zákon vymezuje nebo upravuje zejména tyto oblasti:

- systém ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání;
- kvalifikace;
- kvalifikační standardy pro dílčí kvalifikace³;
- hodnotící standardy pro dílčí kvalifikace;
- pravidla týkající se autorizace a autorizovaných osob⁴;
- práva a povinnosti účastníků dalšího vzdělávání;
- odpovědnost za systém uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

V rámci realizace konceptu CŽU je přitom klíčová spolu s problematikou vymezování a popisu žádoucích výsledků učení právě i problematika uznávání.

¹ NSK je veřejně přístupný registr všech úplných a dílčích kvalifikací potvrzovaných, rozlišovaných a uznávaných na území ČR

² název a číselné označení dané kvalifikace, určení, zda jde o kvalifikaci úplnou nebo dílčí, kvalifikační standard dané dílčí kvalifikace, včetně návaznosti na jiné kvalifikace, vztah k národní soustavě povolání, hodnotící standard dané dílčí kvalifikace

³ § 3 - 8: Členění kvalifikací, úplné kvalifikace (ÚK), dílčí kvalifikace (DK), národní soustava kvalifikací (NSK), kvalifikační standard (KS) a hodnotící standard (HS)

⁴ § 9 - 16: Udělení autorizace - podmínky pro udělení autorizace fyzické osobě, právnické osobě, autorizovaný zástupce, povinnosti autorizovaných osob, evidence a. osob, zánik a odnětí autorizace

Přijetím zákona č. 179/2006 Sb. byl uzákoněn základní rámec pro oficiální uznávání (podle znění zákona „uznávání dalšího vzdělávání“). Cílem zákona je umožnit získání kvalifikace těm, kteří nemají požadované formální vzdělání, ale mají zkušenosti získané praxí a mají o získání úředního osvědčení (certifikátu) o kvalifikaci zájem.

Jedním z pojmů, které jsou v rámci zákona zaváděny do oblasti uznávání výsledků předchozího učení, je tzv. autorizace, již se podle definice v § 2, bod (h), pro účely zákona rozumí „oprávnění fyzické nebo právnické osoby ověřovat způsobem vymezeným v příslušném hodnotícím standardu dosažení odborné způsobilosti fyzické osoby vymezené v příslušném kvalifikačním standardu dílčí kvalifikace, pro kterou bylo oprávnění uděleno.“ Autorizací je tedy míněno oprávnění hodnotit výsledky učení a udělovat příslušné certifikáty. V příslušné části zákona (hlava III – Pravidla udělování, prodlužování platnosti a odnímání autorizace) je stanoveno, kdo (fyzická nebo právnická osoba) a za jakých podmínek může udělovat jaké certifikáty. Je definován pojem tzv. „autorizovaného zástupce“. Dále je stanoveno, kdo uděluje autorizaci (tzv. autorizující orgány), jaké jsou povinnosti autorizovaných osob, způsob evidence autorizovaných osob a zánik a odnětí autorizace.

Autorizovanými osobami mohou být i fyzické osoby. Získají-li fyzické osoby autorizaci, nemohou být pro danou dílčí kvalifikaci zároveň autorizovanými zástupci autorizovaných právnických osob a provádět pro ně zkušební (ověřovací) činnost. Žadatel musí doložit skutečnosti, které jsou stanoveny v ustanovení § 10, k prokázání své způsobilosti ověřovat způsobilost uchazečů o získání dílčí kvalifikace. Udělení autorizace je nárokové, tzn., že splnili-li fyzická osoba veškeré požadavky stanovené zákonem, bude jí autorizace udělena.

Kromě fyzických osob mohou být autorizovanými osobami i právnické osoby. Ty však mohou provádět svou činnost pouze prostřednictvím autorizovaných zástupců dle § 12. K udělení autorizace jsou požadovány obdobné požadavky jako pro fyzickou osobu, pouze s rozdíly, které vyplývají z charakteru obou subjektů. Právnická osoba hodnotí odbornou způsobilost a vydává osvědčení jen prostřednictvím svých autorizovaných zástupců. Ustanovení § 12 vymezuje rozsah jejich práv a povinností. Autorizovaný zástupce může působit pouze v jedné právnické osobě. Autorizace může být udělena pouze pro ty dílčí kvalifikace, které jsou vymezeny v NSK. Platnost autorizace je 5 let a autorizovaná osoba může být autorizována i pro více dílčích kvalifikací. Nepřenositelnost autorizace (§ 13, bod (4)) je ustanovena z důvodu možných odlišností v naplňování podmínek pro udělení autorizace jiným subjektem.

V hlavě IV zákona (Hodnocení dosažené odborné způsobilosti) jsou popsány obecné podmínky hodnocení dosažené odborné způsobilosti (tzn. ověření, zda si fyzická osoba osvojila příslušnou odbornou způsobilost vymezenou kvalifikačním standardem dané dílčí kvalifikace). Toto hodnocení se podle zákona provede zkouškou podle hodnotícího standardu dané dílčí kvalifikace. Hodnocení spočívá v ověření, zda si žadatel osvojil příslušné znalosti nebo dovednosti. Při zkoušce dojde k posouzení, zda jsou odborné způsobilosti žadatele srovnatelné s požadavky stanovenými v hodnotícím standardu.

Odborné způsobilosti si může nechat zhodnotit každý (starší 18 let), přičemž zde není předpokladem účast na formálním vzdělávání, požadované způsobilosti nemusí být dosaženo

ve škole, ale např. v kurzech dalšího vzdělávání, ale také praxí nebo vlastním studiem apod. Zkoušku lze skládat pouze v rámci těch kvalifikací, které jsou vymezeny v Národní soustavě kvalifikací, tzn. v těch případech, kdy je pro danou kvalifikaci vytvořen kvalifikační a hodnotící standard a je jmenována alespoň jedna autorizovaná osoba (nebo jejich příslušný počet odpovídající počtu členů zkušební komise).

Za provedení zkoušky náleží autorizované osobě úhrada. Zkouška může proběhnout buď před autorizovanou osobou, které byla udělena autorizace pro danou dílčí kvalifikaci, anebo, je-li tak stanoveno v hodnotícím standardu dané dílčí kvalifikace, před zkušební komisí složenou ze 2 nebo 3 autorizovaných osob, kterým byla udělena autorizace pro danou dílčí kvalifikaci. Dokladem potvrzujícím úspěšné vykonání zkoušky a získání dílčí kvalifikace je osvědčení. Osvědčení, které je veřejnou listinou, vydává zkoušející autorizovaná osoba, v případě konání zkoušky před komisí předseda zkušební komise.

Hlava V se zabývá uznáváním výsledků předchozího učení v systému počátečního vzdělávání. Aby mohly být dílčí kvalifikace uznatelné i v systému počátečního vzdělávání, je doplněn školský zákon č. 561/2004 Sb. (§ 113 a – 113 c) o vazbu na zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Mimo jiné je zde umožněno i uchazečům, kteří nejsou žáky školy, vykonat závěrečnou zkoušku nebo maturitní zkoušku nebo absolutorium v případě získání všech dílčích kvalifikací dané úplné kvalifikace tvořící obsah příslušného oboru vzdělání. Uváděný postup se nevztahuje na zdravotnické obory vzdělání.

V hlavě VI jsou definovány orgány působící v oblasti ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a jejich činnosti (autorizující orgány, ministerstva a rada). Rada je poradním orgánem MŠMT pro oblast kvalifikací. Členové Rady jsou ministrem školství, mládeže a tělovýchovy jmenováni s přihlédnutím k jejich odborné způsobilosti z osob navrhaných ústředními správními úřady a jinými organizačními složkami ČR, profesními komorami, zájmovými a profesními sdruženími, organizacemi zaměstnavatelů, odbornými společnostmi, sdruženími škol zapsaných do rejstříku škol a školských zařízení a vysokými školami, z odborníků z oblasti vzdělávání, kvalifikací, pracovně právních vztahů nebo financování dalšího vzdělávání.

1.1.1 Hlava IV Hodnocení dosažené odborné způsobilosti

§ 17 - obecné podmínky hodnocení dosažené odborné způsobilosti

(1) Ověření, zda si fyzická osoba osvojila příslušnou odbornou způsobilost vymezenou kvalifikačním standardem dané dílčí kvalifikace, se provede zkouškou podle hodnotícího standardu dané dílčí kvalifikace.

(2) Žadatelem o konání zkoušky (dále jen „uchazeč“) může být každá fyzická osoba.

(3) Podmínkou pro konání zkoušky je podání přihlášky ke zkoušce, jejíž formulář zveřejní ministerstvo způsobem umožňujícím dálkový přístup, a úhrada stanovené částky za zkoušku (dále jen „úhrada“). Uchazeč zašle přihlášku ke zkoušce kterékoliv autorizované osobě, která

je uvedena v Národní soustavě kvalifikací, s autorizací pro danou dílčí kvalifikaci, a to i v případě, že má být zkouška konána před zkušební komisí podle § 18 odst.1.

(4) Dosažení odborné způsobilosti posuzuje a hodnotí autorizovaná osoba nebo zkušební komise složená z autorizovaných osob (§ 18 odst. 1 a 2). Zkoušku lze konat pouze tehdy, byli-li pro danou dílčí kvalifikaci schválen kvalifikační i hodnotící standard a byla-li pro danou dílčí kvalifikaci udělena autorizace alespoň 1 osobě, má-li se zkouška konat před autorizovanou osobou, nebo 2, popřípadě 3 osobám, má-li se konat před zkušební komisí.

(5) Autorizovaná osoba, která obdrží přihlášku ke zkoušce, zašle uchazeči do 21 dnů ode dne doručení přihlášky pozvánku ke složení zkoušky. Kopii pozvánky zašle zároveň k informaci autorizujícímu orgánu.

§ 18 - Průběh zkoušky

(1) Zkouška probíhá před autorizovanou osobou, které byla udělena autorizace pro danou dílčí kvalifikaci, anebo, je-li tak stanoveno v hodnotícím standardu dané dílčí kvalifikace, před zkušební komisí složenou ze 2 nebo 3 autorizovaných osob, kterým byla udělena autorizace pro danou dílčí kvalifikaci.

(2) Zkoušejícím je buď autorizovaná fyzická osoba nebo autorizovaný zástupce autorizované právnické osoby nebo zkušební komise složená z autorizovaných fyzických osob, případně autorizovaných zástupců autorizovaných právnických osob.

(3) Pokud má být zkouška konána před zkušební komisí, předseda zkušební komise, jímž je autorizovaná fyzická osoba nebo autorizovaný zástupce autorizované právnické osoby s autorizací pro danou dílčí kvalifikaci, které byla žádost uchazeče o zkoušku doručena, určí z autorizovaných osob s autorizací pro danou dílčí kvalifikaci další členy zkušební komise a zabezpečí jejich součinnost při konání zkoušky.

(4) Před zahájením zkoušky je uchazeč povinen prokázat svoji totožnost průkazem totožnosti a u dílčích kvalifikací, u kterých tak stanoví Národní soustava kvalifikací, předložit rovněž potvrzení o zdravotní způsobilosti pro výkon příslušné pracovní činnosti. Pokud uchazeč průkaz nebo potvrzení nepředloží, nebude ke zkoušce připuštěn.

(5) Zkouška je veřejná. Praktická část zkoušky a praktická zkouška není veřejná v případech, kdy to je nutné z hygienických důvodů nebo z důvodu ochrany zdraví a bezpečnosti práce.

(6) Povinností zkoušejícího je dbát na to, aby zkouška probíhala podle příslušného hodnotícího standardu, hodnocení bylo objektivní a odpovídalo nárokům stanoveným hodnotícím standardem.

(7) V případě, že zkouška probíhá před zkušební komisí, odpovídá za průběh zkoušky a splnění povinností uvedených v odstavcích 11 a 12 předseda zkušební komise. Při zkoušce jsou přítomni všichni členové zkušební komise; v případě, že organizace či délka zkoušky nebo některé její části vylučuje stálou přítomnost všech členů zkušební komise při zkoušce,

určí její předseda člena zkušební komise, který odpovídá za řádný průběh dané části zkoušky. Zkušební komise se o výsledku zkoušky nebo dalších věcech usnáší většinou hlasů svých členů. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy komise.

(8) Forma zkoušky nebo jejích částí je dána nároky na rozsah pracovních činností, k jejichž výkonu se ověřování odborné způsobilosti vztahuje, a je stanovena hodnotícím standardem.

(9) Doba přípravy na zkoušku nebo její jednotlivé části a doba stanovená pro vykonání zkoušky nebo jejích jednotlivých částí je vymezena v hodnotícím standardu.

(10) Uchazeč úspěšně vykoná zkoušku, jestliže splní požadavky stanovené hodnotícím standardem.

(11) Autorizovaná osoba oznámí uchazeči výsledek zkoušky písemným sdělením, předaným nebo zasláným uchazeči do 5 dnů ode dne konání zkoušky nebo její poslední části; vykonal-li uchazeč zkoušku úspěšně, autorizovaná osoba mu v uvedené lhůtě zároveň předá nebo zašle osvědčení podle § 19.

(12) Autorizovaná osoba vypracuje záznam o průběhu a výsledku zkoušky a zašle jej autorizujícímu orgánu, který autorizované osobě autorizaci udělil, a to do 1 měsíce ode dne konání zkoušky nebo její poslední části, pokud si jej autorizující orgán nevyžádá v kratší lhůtě v rámci přezkoumávání průběhu a výsledku zkoušky podle § 20.

§ 19 - Vydávání osvědčení

(1) Dokladem potvrzujícím úspěšné vykonání zkoušky a získání dílčí kvalifikace je osvědčení. Osvědčení, které je veřejnou listinou, vydává zkoušející autorizovaná osoba, v případě konání zkoušky před komisí předseda zkušební komise.

(2) Náležitosti osvědčení jsou

- a) jméno, popřípadě jména, a příjmení a případný akademický titul a vědecká hodnost uchazeče,
- b) rodné číslo uchazeče, bylo-li přiděleno, jinak datum narození,
- c) místo narození uchazeče,
- d) datum konání zkoušky a datum vydání osvědčení,
- e) název dílčí kvalifikace, jejíž dosažení je na základě ověření odborné způsobilosti potvrzováno.

(3) Součástí osvědčení je i výčet získaných odborných způsobilostí. Dále se uvedou údaje o zkoušejícím nebo o zkoušejících v případě konání zkoušky před zkušební komisí, a to jméno, popřípadě jména, a příjmení a číslo autorizace autorizované fyzické osoby nebo jméno, popřípadě jména, a příjmení autorizovaného zástupce a číslo autorizace a obchodní firma nebo název a sídlo autorizované právnické osoby. Osvědčení se opatří podpisem zkoušejícího anebo předsedy zkušební komise a otiskem úředního razítka s malým státním znakem České republiky¹⁾ a jménem, příjmením a číslem autorizace autorizované osoby,

jedná-li se o fyzickou osobu, nebo obchodní firmou nebo názvem a sídlem autorizované osoby, jedná-li se o právnickou osobu.

§ 20 - Přezkoumání průběhu a výsledků zkoušky

(1) Každý, kdo konal zkoušku, může písemně požádat příslušný autorizující orgán o přezkoumání průběhu a výsledků zkoušky do 15 dnů ode dne, kdy mu bylo doručeno sdělení o výsledku zkoušky.

(2) Příslušný autorizující orgán podle podkladů zkoušejícího a dalších osob přítomných při zkoušce rozhodne o žádosti o přezkoumání ve lhůtě 60 dnů ode dne jejího doručení, a to tak, že buď potvrdí výsledek zkoušky, nebo, bylo-li hodnocení učiněno v rozporu s postupem uvedeným v § 18 nebo se vyskytly jiné závažné nedostatky, které mohly mít vliv na řádný průběh zkoušky nebo její hodnocení, nařídí opakovanou zkoušku. Rozhodnutí autorizujícího orgánu se oznamuje žadateli, jakož i autorizované osobě nebo předsedovi zkušební komise.

(3) Opakovaná zkouška se koná nejpozději do 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí o žádosti o přezkoumání žadateli, a to před tou autorizovanou osobou anebo zkušební komisí, před kterou se konala předchozí zkouška. Opakované zkoušce je přítomen zástupce autorizujícího orgánu.

(4) Náklady opakované zkoušky hradí autorizující orgán, který opakovanou zkoušku nařídil; úhrada se neplatí.

(5) Každý má právo nahlédnout do všech materiálů týkajících se jeho osoby, které mají význam pro rozhodnutí o průběhu a výsledku zkoušky.

1.1.2 Hlava V - Uznávání výsledků dalšího vzdělávání v systému počátečního vzdělávání

§ 21

Dílčí kvalifikace získané v systému dalšího vzdělávání podle § 5⁵ uzná ředitel školy za účelem získání stupně vzdělání v systému počátečního vzdělávání za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem⁶.

⁵ § 5 - Dílčí kvalifikace

(1) Seznam dílčích kvalifikací rozlišovaných, potvrzovaných a uznávaných na území České republiky schvaluje, mění a zrušuje ministerstvo s ohledem na potřeby trhu práce a zveřejňuje jej v Národní soustavě kvalifikací.

(2) Dílčí kvalifikace jsou vždy součástí úplné kvalifikace, pokud je získání úplné kvalifikace potvrzováno dokladem o dosažení stupně vzdělání v příslušném oboru vzdělání podle § 4 odst. 2 písm. a). Dílčí kvalifikace nemusí být součástí úplné kvalifikace, pokud je úplné kvalifikace dosahováno postupem podle § 4 odst. 2 písm. b). Členění úplných kvalifikací na kvalifikace dílčí zohledňuje ministerstvo při přípravě rámcových vzdělávacích programů podle zvláštního právního předpisu 2).

(3) Dílčí kvalifikace dosažená v systému dalšího vzdělávání se ověřuje za podmínek stanovených v § 17 až 20.

(4) Získání dílčí kvalifikace se potvrzuje v systému dalšího vzdělávání osvědčením vydaným podle § 19.

⁶ Zákon č. 561/2004 Sb., ve znění zákona č. 383/2005 Sb.

1.2 Změna školského zákona č. 561/2004

16. Za § 113 se vkládají nové § 113a až 113c, které včetně nadpisů a poznámek pod čarou č. 26a a 26b znějí:

"§ 113a

Uznávání dalšího vzdělání pro přijetí do vyššího ročníku vzdělávání

Osvědčení o získání dílčí kvalifikace, vydané podle zvláštního právního předpisu 26a), se pro účely § 63 považuje za doklad o předchozím vzdělávání.

§ 113b

Uznání částečného vzdělání v průběhu vzdělávání

Osvědčení o získání dílčí kvalifikace, vydané podle zvláštního právního předpisu 26a), se pro účely § 70 považuje za doklad o částečném vzdělání žáka.

§ 113c

Vykonání závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky nebo absolutoria v konzervatoři

(1) Osoba s alespoň základním vzděláním, která podle zvláštního právního předpisu 26a) získala dílčí kvalifikace potvrzující ve svém souhrnu získání všech odborných způsobilostí stanovených podle Národní soustavy kvalifikací k řádnému výkonu všech pracovních činností vykonávaných v rámci určitého povolání, může, i bez předchozího vzdělávání ve střední škole nebo konzervatoři a bez předchozího úspěšného vykonání zkoušek ze všech předmětů či jiných ucelených částí učiva stanovených rámcovým a školním vzdělávacím programem příslušného oboru vzdělání za všechny ročníky vzdělávání, získat stupeň vzdělání úspěšným vykonáním závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky nebo absolutoria v konzervatoři v odpovídajícím oboru vzdělání. Ředitel školy s odpovídajícím oborem vzdělání umožní, na základě žádosti osoby uvedené ve větě první, této osobě vykonání závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky nebo absolutoria v konzervatoři v jím určeném termínu.

(2) Osoba uvedená v odstavci 1 může závěrečnou zkoušku, maturitní zkoušku nebo absolutorium v konzervatoři konat, i pokud není žákem příslušné školy. V takovém případě zkoušku koná za obdobných podmínek, jako kdyby byla žákem školy. Nejedná-li se o školu zřízenou státem, krajem, svazkem obcí nebo obcí, může ředitel školy podmínit možnost vykonání závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky nebo absolutoria v konzervatoři zaplacením úplaty ve výši jím stanovené; úplata je příjmem právnické osoby, která vykonává činnost dané školy.

(3) Odstavce 1 a 2 se nevztahují na obory vzdělání, v rámci kterých se získává

způsobilost k výkonu zdravotnického povolání podle zvláštního právního předpisu 26b)⁷.

17. V § 163 odst. 1 větě první se za slovo "zřizovatelů" vkládají slova " ; ze státního rozpočtu se dále poskytují finanční prostředky na úhradu nezbytných prokazatelných nákladů spojených s konáním závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek a absolutorií v konzervatoři podle § 113c".

18. V § 163 odst. 1 se v úvodní části věty druhé slova "podle § 171 odst. 1 a 2" nahrazují slovy "podle § 171 odst. 1 a 2 a na úhradu nezbytných prokazatelných nákladů spojených s konáním závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek a absolutorií v konzervatoři podle § 113c".

1.3 Národní soustava kvalifikací

ČR usiluje o vytvoření NSK, jejíž vznik je reakcí jak na její vlastní potřeby, tak na odpovídající evropská doporučení. NSK by měla představovat jednotný, celonárodně uznávaný registr všech kvalifikací rozlišovaných a uznávaných na území ČR. Měla by se stát i významným pojítkem mezi počátečním a dalším vzděláváním. Databázi NSK spravuje státní příspěvková organizace Národní ústav pro vzdělávání v Praze (NÚV).

Kvalifikace, které jsou schválené, jsou postupně uveřejňovány na webové adrese: www.narodni-kvalifikace.cz.

Vytvářená soustava má tyto základní charakteristiky:

- je legislativně zakotvena zákonem č.179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, který jako její hlavní součásti stanovuje úplné a dílčí kvalifikace popsané tzv. kvalifikačními a hodnotícími standardy;
- bude společným systémovým rámcem pro počáteční i další vzdělávání i pro uznávání výsledků dalšího vzdělávání;
- je vytvářena v úzké spolupráci se všemi relevantními partnery;
- naváže na nově vytvářenou Národní soustavu povolání a bude mostem mezi světem práce a vzdělávání;
- bude obsahovat kvalifikace (jejich kvalifikační a hodnotící standardy) rozdělené (seskupené) do jednotlivých úrovní.

Projekty NSK

NSK byla vytvářena v rámci systémového projektu „Rozvoj Národní soustavy kvalifikací podporující propojení počátečního a dalšího vzdělávání“, který realizovalo MŠMT ve spolupráci s NÚOV v letech 2005 - 2008. Projekt byl financován ESF a ze státního rozpočtu ČR.

⁷ 26b) Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění zákona č. 125/2005 Sb."

V průběhu projektu NSK byly vytvořeny kvalifikační a hodnotící standardy pro 115 úplných a 340 dílčích kvalifikací v oblasti řemesel a služeb (ISCED 3C - úroveň vyučení).

Od května 2009 jsou v rámci nového projektu NSK 2 (Rozvoj a implementace Národní soustavy kvalifikací) postupně zpracovávány chybějící standardy pro úroveň vyučení a později i standardy pro úroveň ISCED 3A (maturitní úroveň). Kvalifikace bude možné srovnávat navzájem a budou mít i jasný vztah k referenčním úrovním evropského rámce kvalifikací (EQF).

NSK tvoří dva typy kvalifikace:

- úplná kvalifikace (ÚK) – způsobilost vykonávat určité povolání (příp. více povolání), např. Cukrář, Kadeřník, Elektrotechnik, Kuchař - číšník. Zpravidla je spojená se získáním stupně vzdělání.
- dílčí kvalifikace (DK) – způsobilost vykonávat určitou pracovní činnost nebo ucelený soubor pracovních činností umožňujících profesní uplatnění. Dílčí kvalifikace jsou většinou součástí kvalifikací úplných, výjimečně však mohou být i samostatné. Příkladem může být např. Obsluha vrtných souprav pro skalní práce, Montáž a opravy plynových zařízení, Výroba cukrářských těst, hmot a polotovarů, Úpravy a aranžování cukrářských výrobků, Holení, mytí a stříhání vlasů a vousů, Tvorba dámských účesů.

Dalším prvkem NSK jsou dva typy standardů, které standardizovaným způsobem popisují kvalifikace, a to kvalifikační standard (KS) a hodnotící standard (HS). KS stanovuje, co by měl daný jedinec umět, aby mohl vykonávat dané povolání či činnosti (popis požadavků na příslušnou kvalifikaci). Tvoří jej soubor odborných kompetencí potřebných pro zvládnutí daných pracovních činností a další profesní rozvoj.

HS stanovuje, jak budou požadavky stanovené KS ověřovány (soubor kritérií a postupů pro ověřování požadavků na dosažení příslušné kvalifikace). KS a HS dílčí kvalifikace jsou zákonem stanovenou normou pro vymezení dílčích kvalifikací rozlišovaných a uznávaných v ČR s celospolečenskou platností a pro oficiální uznávání výsledků učení jednotlivců odpovídajících vymezení dotyčných dílčích kvalifikací. Podle HS mají probíhat zkoušky pro dílčí kvalifikace na základě zákona č. 179/2006 Sb.

HS pro dílčí kvalifikace obsahuje kritéria ověřování jednotlivých kompetencí stanovených KS, pokyny ke způsobu ověřování, metodické a organizační pokyny a vymezení DK, z nichž lze úplnou kvalifikaci složit, je-li to možné. HS pro úplné kvalifikace obsahuje popis způsobu tohoto složení.

Úplnou kvalifikaci je možno získat dvěma novými způsoby (kromě absolvování formálního vzdělání):

1. Získáním dílčích kvalifikací, které jsou podmnožinou příslušné úplné kvalifikace, a poté složením zkoušky předepsané školským zákonem pro tuto úplnou kvalifikaci (nový způsob ve smyslu § 4 odst. (2a) zákona č. 179/2006 Sb.). Po předložení osvědčení o těchto dílčích kvalifikacích bude zájemci umožněno vykonat předepsanou zkoušku (např. závěrečnou zkoušku v oborech vzdělání s výučním listem), aniž by musel absolvovat školní vzdělávání.
2. Získáním dílčí kvalifikace nebo dílčích kvalifikací umožňujících výkon určitého povolání či pracovní činnosti v kombinaci se získáním stupně vzdělání v některém oboru vzdělání (nový způsob ve smyslu § 4 odst. (2b) zákona č. 179/2006 Sb.). Jde např. o případy, kdy občan má určitý stupeň vzdělání a získá dílčí kvalifikace vedoucí k některé úplné kvalifikaci tohoto stupně (např. vyučený zedník získá dílčí kvalifikace

vedoucí k úplné kvalifikaci čalouník), a patří sem také úplné kvalifikace, pro které nepřipravuje žádný obor vzdělání ani žádný studijní program.

Příklad: Vztah dílčích kvalifikací k úplné kvalifikaci TRUHLÁŘ (33-56-H/01)

Číslo DK	Název dílčí kvalifikace	Vzorec pro složení úplné kvalifikace:
DK 1	Stavební truhlář (33-002-H)	UK = DK 1 + DK 2
DK 2	Truhlář nábytkář (33-001-H)	

Příklad: Vztah dílčích kvalifikací k úplné kvalifikaci ELEKTRIKÁŘ (26-51-H/01)

Číslo DK	Název dílčí kvalifikace	ÚK zatím nelze složit prostřednictvím DK
DK 1	Elektrické instalace (26-008-E)	Tyto DK jsou integrovány do úplné kvalifikace
DK 2	Elektrické rozvody (26-009-E)	
DK 3	Elektrická zařízení (26-010-E)	

Příklad: Vztah dílčích kvalifikací k úplné kvalifikaci STROJNÍ MECHANIK (23-51-H/01)

Číslo DK	Název dílčí kvalifikace	Vzorec pro složení úplné kvalifikace:
DK 1	Montér ocelových konstrukcí (kód: 23-002-H)	UK = DK 1 +DK 2+DK 3
DK2	Opravář strojů a zařízení (kód: 23-001-H)	
DK3	Zámečník (kód: 23-003-H)	
	Kontrolor strojírenských výrobků (kód: 23-006-E)	Tato DK je integrována do ÚK Strojní mechanik
	Montér strojů a zařízení (kód: 23-004-E)	Tato DK je integrována do ÚK Strojní mechanik
	Dělník ve strojírenské výrobě	Tato DK je integrována do ÚK Strojní mechanik

Příklad: Vztah dílčích kvalifikací k úplné kvalifikaci SLÉVAČ (kód: 21-55-H/01)

Číslo DK	Název dílčí kvalifikace	Vzorec pro složení úplné kvalifikace:
DK 1	Tavič (kód: 21-011-H)	UK = DK 1 + DK 2
DK 2	Slévač (kód: 21-010-H)	

1.3.3 Web NSK

Kvalifikační i hodnotící standardy se v Národní soustavě kvalifikací vytvářejí pouze pro dílčí kvalifikace. Pro úplné kvalifikace existuje v oblasti odborného vzdělávání vzdělávací standard – příslušný rámcový vzdělávací program středního odborného vzdělávání. V něm jsou mimo jiné uvedeny i výsledky učení, kterých by měl dosáhnout absolvent příslušného oboru vzdělání. Národní soustava kvalifikací tak svými popisy jednotlivých kvalifikací vytváří systémový rámec pro realizaci počátečního i dalšího odborného vzdělávání stejně jako pro realizaci procesů uznávání výsledků předchozího učení.

Nespornou výhodou zákona č. 179/2006 Sb. je možnost tzv. skládání úplné kvalifikace. V každém standardu úplné kvalifikace je vždy přesně uvedeno, ze kterých dílčích kvalifikací lze složit kvalifikaci úplnou. Pokud se kandidát stane úspěšným držitelem všech požadovaných osvědčení nutných ke složení úplné kvalifikace, má nárok na vykonání závěrečné, či maturitní zkoušky podle školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb.), a složí-li tuto zkoušku úspěšně, získá výuční list, či maturitní vysvědčení, tedy úplnou kvalifikaci i stupeň vzdělání.

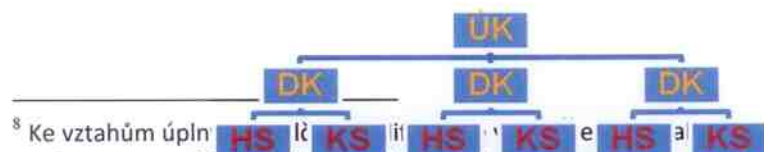
Dílčí kvalifikace (DK) je odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání v rozsahu uvedeném v kvalifikačním standardu⁸;

Úplná kvalifikace (ÚK) je odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně všechny pracovní činnosti v určitém povolání⁹.

KVALIFIKAČNÍ STANDARD (KS) = kompetence nezbytné pro nositele dané kvalifikace na počátku jeho profesní dráhy - určuje **CO** má klient umět

HODNOTICÍ STANDARD (HS) = souhrn kritérií pro hodnocení kompetencí vymezených ve KS, metody a postupy hodnocení - **JAK** budou klientovy kompetence hodnoceny

Následující diagram zobrazuje vztahy mezi ÚK, DK, HS a KS.

⁸ Ke vztahům úplné a dílčí kvalifikace uvedeného zákona říká: „Pro účely tohoto zákona se rozlišují kvalifikace úplné a kvalifikace dílčí; kvalifikace dílčí jsou zpravidla součástí kvalifikací úplných.“ Dle výkladu k § 3 (ve zvláštní části Důvodové zprávy, s níž byl předkládán k projednávání) se předpokládá, že až na řídké výjimky, které jsou důsledkem buď charakteru povolání nebo značné specializace povolání, bude možné rozkládat úplné kvalifikace do dílčích.

⁹ Povoláním se dle uvedeného zákona rozumí určité povolání vymezené v Národní soustavě povolání, kterou zpracovává MPSV na základě zmocnění obsaženého v ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Z té fakticky vychází NSK, v níž je uvedeno i členění úplné kvalifikace do dílčích, pokud připadá v úvahu. Viz MŠMT *Strategie celoživotního učení ČR*. Praha, TAURIS, 2008, s. 9

Navržené standardy jsou **schvalovány MŠMT**, předtím musí být odsouhlaseny autorizujícími orgány, po schválení jsou zveřejněny na webu www.narodni-kvalifikace.cz. Pokud standard není zveřejněn na daném webu

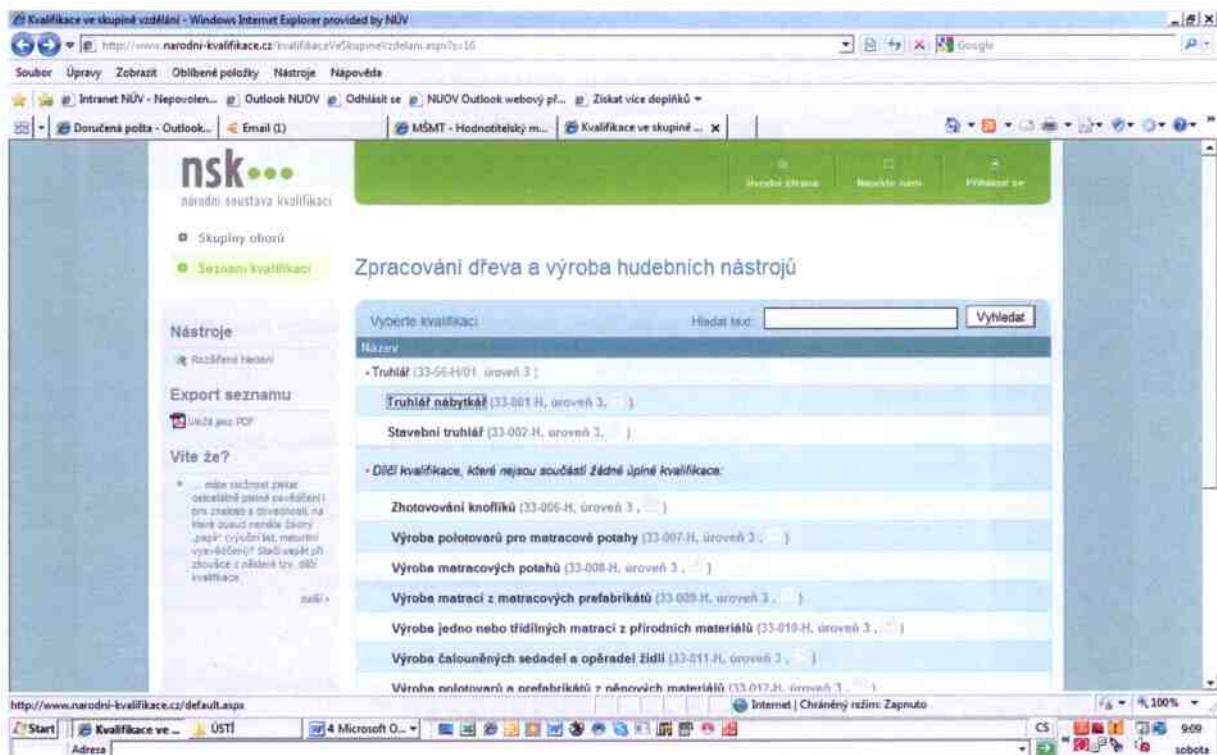
Po otevření webové stránky www.narodni-kvalifikace.cz můžeme jednotlivé kvalifikace vyhledávat dvěma způsoby. Buď přímo ze seznamu kvalifikací nebo podle skupin oborů.

The screenshot shows the website interface for the National Qualification System. The main content area is titled 'Seznam kvalifikací' and lists various professional groups (Skupiny oborů) in two columns. The groups listed include:

- Doprava a spoje
- Ekonomie
- Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika
- Gastronomie, hotelnictví a turismus
- Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárnictví
- Koždědělňá a obuvnická výroba a zpracování plastů
- Obchod
- Osobní a provozní služby
- Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie
- Potravinářství a potravinářská chemie
- Právo, právní a veřejnosprávní činnost
- Speciální a interdisciplinární obory
- Stavebnictví, geodézie a kartografie
- Strojírenství a strojírenská výroba
- Technická chemie a chemie silikátů
- Textilní výroba a oděvnictví
- Umění a užité umění
- Zemědělství a lesnictví
- Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů

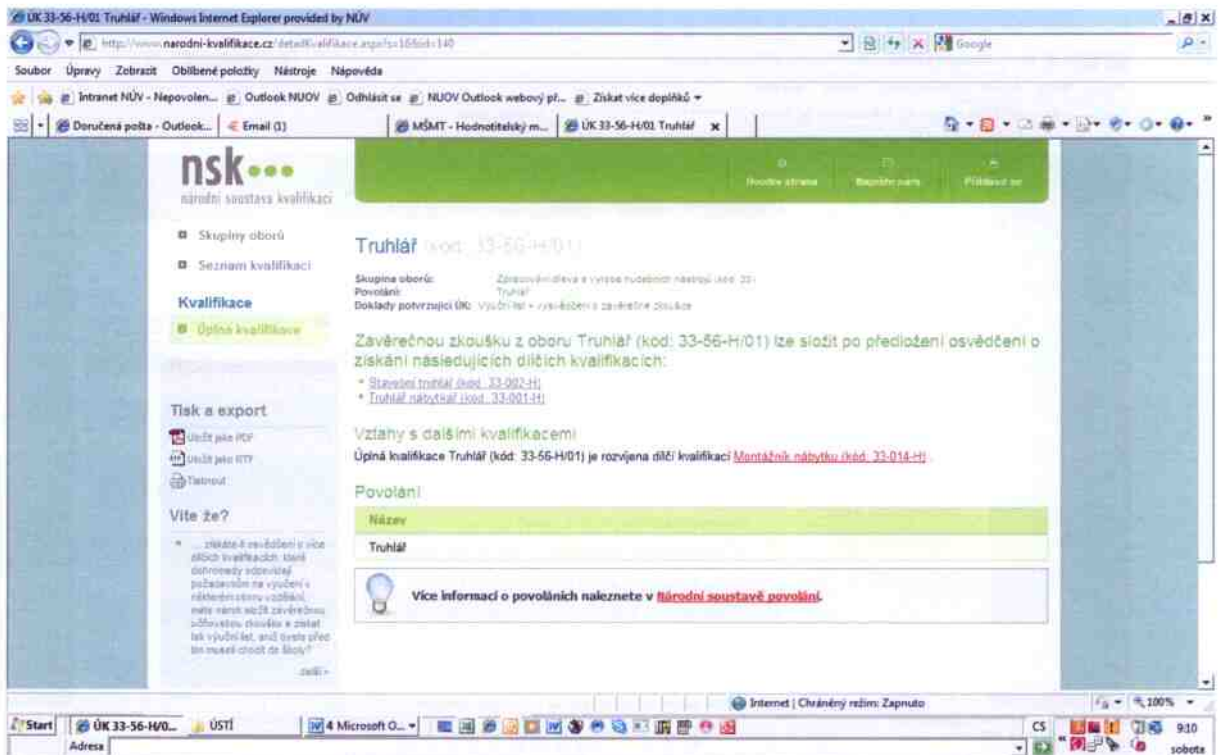
The sidebar on the left contains navigation links such as 'Nástroje', 'Víte že?', and 'Skupiny oborů'. The top of the page features the 'nsk...' logo and navigation links like 'Úvodní stránka', 'Nápověda nám', and 'Přihlásit se'.

V případě, že si vyberu např. skupinu oborů Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, objeví se po ťuknutí na tento název seznam úplných a dílčích kvalifikací, které jsou v tomto oboru schváleny:

Na této obrazovce vidím, že ve skupině oborů Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů je schváleno 11 dílčích kvalifikací (jsou označeny tučným textem a mají symbol to znamená, že obsahují platný standard. Kvalifikace se skládají do jedné kvalifikace úplné, a to Truhlář. Některé dílní kvalifikace nejsou součástí žádné úplné kvalifikace (slouží tedy např. k prohloubení či rozšíření úplné kvalifikace) Všechny úplné i dílní kvalifikace jsou označeny kódem a úrovní (zde je to úroveň 3). To znamená, že tyto kvalifikace odpovídají úrovni 3 Evropského kvalifikačního rámce.

Pokud ťukneme na název jedné z úplných kvalifikací, otevře se stránka této úplné kvalifikace.

Zde vidíme, že úplnou kvalifikaci Truhlář lze získat složením závěrečné zkoušky, po předložení osvědčení o získání následujících dílčích kvalifikací:

- Stavební truhlář
- Truhlář nábytkář.

Po předložení osvědčení o získání těchto dílčích kvalifikací může být uchazeč připuštěn k závěrečné zkoušce z oboru Zedník a získat výuční list pro tuto úplnou kvalifikaci.

Pokud ťukneme na některou dílčí kvalifikaci, uvidíme kvalifikační standard této dílčí kvalifikace. Ten, jak již bylo řečeno, definuje CO musí uchazeč umět, aby mohl úspěšně vykonávat danou činnost. V našem případě –Truhlář nábytkář. Dále zde vidíme dobu platnosti standardu, autorizující orgán (ministerstvo, které vydává autorizaci), seznam kompetencí, které musí uchazeč splnit, aby mohl získat osvědčení o dílčí kvalifikaci a opět úroveň Evropského kvalifikačního rámce u jednotlivých kompetencí. Dále je zde napsáno, jaká sektorová rada navrhovala tento standard.

The screenshot shows a web browser displaying the 'Kvalifikační standard DK 33-001-H Truhlář nábytkář' page. The page includes a navigation menu on the left, a main content area with a table of competencies, and a footer with system information.

Název	Úroveň
▶ Dodržování bezpečnosti práce, správné používání pracovních pomůcek v nábykářství	3
▶ Orientace v technických podkladech pro zhotovení truhlářských výrobků	3
▶ Volba materiálů, technologických postupů, nástrojů, strojů a zařízení a organizace práce pro zhotovení truhlářských výrobků	3
▶ Volba materiálů, technologických postupů, nástrojů, strojů a zařízení a organizace práce pro opravy a rekonstrukci nábytku	3
▶ Rozměřování, výpočty a rozkresování truhlářských prvků	3
▶ Obrábění a spojování materiálů ze dřeva, plastu apod. (řezání, hoblování, tvarování, dlábání, vrtání, broušení, lepení, dýhování atd.)	3
▶ Povrchová úprava výrobků měřením, voskováním, bělením, imitováním dřeva, nanášením tmeľů, emailů, laků aj. strojné nebo ručně, hydrotermická úprava a ochrana dřeva	3

K tomu, abychom mohli dobře zorganizovat zkoušku vedoucí k získání dílčí kvalifikace podle zákona č. 179/2006 Sb., musíme si dobře nastudovat především Hodnotící standard příslušné dílčí kvalifikace (toto je nutné i před procesem získávání autorizace pro danou dílčí kvalifikaci).

Hodnotící standard dílčí kvalifikace obsahuje velmi důležité údaje. A to především kritéria a způsoby hodnocení jednotlivých kompetencí. To znamená, že u každé kompetence jsou popsána kritéria, které musí uchazeč splnit (prokázat), aby mohlo být určeno, že danou kompetencí disponuje.

V metodické části HS jsou popsána metodická doporučení, informace o hodnocení, počtu zkušejících, požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, požadavky na materiálně-technické zázemí, je zde stanovena doba přípravy na zkoušku a doba pro vykonání zkoušky a výše úhrady za zkoušku (rozmezí od – do)..

Ukázka HS: kritéria a způsoby hodnocení jednotlivých kompetencí:

Hodnoticí standard DK 33-001-H Truhlář nábytkář - Windows Internet Explorer provided by NÚV

http://www.narodni-kvalifikace.cz/detailHodnoticichStandardu.aspx?n=16&id=136

Soubor Úpravy Zobrazit Oblíbené položky Nástroje nápověda

Intranet NÚV - Nepovoleno... Outlook NUOV Odhlážit se NUOV Outlook webový pf... Získat více doplnků

Doručená pošta - Outlook... Email (G) MŠMT - Hodnotitelský m... Hodnoticí standard DK...

nsk
národní soustava kvalifikací

Skupiny oborů
Seznam kvalifikací
Kvalifikace
Kvalifikační standard
Hodnoticí standard
Další informace

Tisk a export
Uchytit jako PDF
Uchytit jako RTF
Tisknout
Zároveň zkoušky
Převést o zkoušku

Víte že?
přehledový sešit obsahuje přehled o všech kvalifikacích a standardech

Truhlář nábytkář (mod. 33-001-H)

Autorizační orgán: Ministerstvo práce a sociálních věcí
Skupina oborů: Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, kůží, stříbrných předmětů
Povolání: Truhlář

Platnost standardu: od 01. 01. 2009 do neomezeně

Kritéria a způsoby hodnocení

Název	Úroveň
<p>Dodržování bezpečnosti práce, správné používání pracovních pomůcek v nábytkářství</p> <p>Kritéria hodnocení</p> <p>4) Dodržovat základní pracovní předpisy týkající se BOZP, hygieny práce a prostředků ochrany</p> <p>5) Uplatňovat náležitý vztah ke BOZP, hygieny práce a prostředků ochrany</p> <p>6) Uplatňovat požadavky a činnost na pracovišti</p> <p>7) Používat předepsané ochranné pracovní prostředky</p> <p>Je třeba splnit všechna kritéria.</p>	<p>Způsoby ověření</p> <p>Pracovní nebo školní Praktická zkouška</p> <p>Pracovní nebo školní Praktická zkouška</p> <p>Pracovní nebo školní Praktická zkouška</p> <p>Pracovní nebo školní Praktická zkouška</p> <p>3</p>
<p>Orientace v technických podkladech pro zhotovení truhlářských výrobků</p> <p>Kritéria hodnocení</p> <p>8) Pracovat s odbornou literaturou a technologickou dokumentací v grafické i v elektronické formě (čtení, orientace ve značení materiálů, kódy a apod.)</p>	<p>Způsoby ověření</p> <p>Splnění např. technickou dokumentací</p>

Internet | Chráněný režim: Zapnuto

Start | Hodnoticí stan... | ÚSTI | 4 Microsoft O... | CS | 9:10 | sobota

Ukázka HS: metodická doporučení

Hodnoticí standard DK 33-001-H Truhlář nábytkář - Windows Internet Explorer provided by NÚV

http://www.narodni-kvalifikace.cz/detailHodnoticichStandardu.aspx?n=16&id=136

Soubor Úpravy Zobrazit Oblíbené položky Nástroje nápověda

Intranet NÚV - Nepovoleno... Outlook NUOV Odhlážit se NUOV Outlook webový pf... Získat více doplnků

Doručená pošta - Outlook... Email (G) MŠMT - Hodnotitelský m... Hodnoticí standard DK...

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba stanoví, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy. Dále stanoví, které pomůcky uchazeč při zkoušce nesmí používat.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO).

Ověřování by mělo být pokud možno spojeno v navazující činnosti vedoucí ke zhotovení jednoho případně dvou výrobků s využitím běžně používaných technologických postupů, s tím, že ověřování některými kritérii by probíhalo i mimo tento popojený rámec činnosti.

Při zadávání se doporučují např. tyto činnosti:

- Práce s dodanou konstrukční a technologickou dokumentací
- Volba postupu práce, způsobu zpracování, nástrojů a materiálů pro zhotovení požadovaného nábytkářského výrobku
- Ruční obrábění dřevěných a plastových materiálů řezáním, hoblováním, tvarováním, dlabáním, vtáním a broušením ručními nástroji
- Ponorná úprava nábytkářských výrobků
- Montáž nábytku
- Obsluha, seřizování a údržba dřevoobráběcích strojů a nástrojů

Při ověřování splnění kritérií založených na formě praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, ke kvalitě zhotoveného výrobku i k časovému hledisku zvládnutí operací.

Výsledné hodnocení

Zkoušení uchazeče provádí jeden zkoušející. Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou způsobilost a výsledek zapisuje do klasifikačního zápisu o zkoušce. Výsledné hodnocení pro danou způsobilost musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé způsobilosti. Návrh na výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč vyhověl pro všechny způsobilosti, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč pro některou způsobilost nevyhověl.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou nebo před jedním autorizovaným zástupcem právnické osoby.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce

Internet | Chráněný režim: Zapnuto

Start | Hodnoticí stan... | ÚSTI | 4 Microsoft O... | CS | 9:11 | sobota

2. Autorizace

Zákon č. 179/2006 Sb., kromě pojmů počáteční a další vzdělávání, dílčí a úplná kvalifikace, hodnotící a kvalifikační standard, vymezuje také pojmy jako autorizace, autorizovaná osoba, autorizovaný zástupce a autorizující orgán.

Jednotlivá resortní ministerstva plní ve smyslu zákona č. 179/2009 Sb., roli autorizujícího orgánu¹⁰ příslušného k autorizaci pro jednotlivá povolání.

Autorizací se rozumí oprávnění fyzické nebo právnické osoby ověřovat způsobem vymezeným v příslušném hodnotícím standardu dosažení odborné způsobilosti fyzické osoby. Tato způsobilost je vymezena v příslušném kvalifikačním standardu dílčí kvalifikace, pro kterou bylo oprávnění uděleno.

U oprávněné autorizované osoby má pak zájemce o uznání určité kvalifikace možnost si své dovednosti a znalosti ověřit a získat tak tzv. Osvědčení o získání dílčí kvalifikace jako oficiální úřední dokument, kterým se pak prokazuje na trhu práce. Některé dílčí kvalifikace mohou být složkami kvalifikace úplné.

O autorizaci může požádat fyzická osoba, právnická osoba nebo škola-příspěvková organizace písemně prostřednictvím příslušné Žádosti doplněné požadovanými přílohami.

Vybrané odbory jednotlivých ministerstev evidují písemné žádosti o autorizaci, kontrolují jejich formální správnost, posuzují jejich obsah z právně-administrativního hlediska, kontaktují žadatele a ověřují čestná prohlášení. Písemnou žádost tyto odbory posuzují a poté rozhodují o udělení, prodloužení platnosti nebo odnětí autorizace.

Hlavním smyslem celého procesu autorizace je udělení autorizace kvalitním a odborně zdatným, zkušeným a příslušně materiálně a technicky vybaveným subjektům, které mohou garantovat odbornost a kvalitu při přezkušování osob a ověřování jejich kvalifikace v rámci procesu dalšího vzdělávání a jeho výstupů.

Doba platnosti autorizace je 5 let a může být opakovaně prodloužena vždy o dalších 5 let. Může být ovšem také odňata (viz § 16, zákona č. 179/2006 Sb.).

Autorizace je oprávnění fyzické nebo právnické osoby

- ověřovat způsobem vymezeným v příslušném hodnotícím standardu
- dosažení odborné způsobilosti fyzické osoby

Na webu jednotlivých ministerstev jsou k dispozici pro žadatele všechny potřebné formuláře žádostí o autorizaci pro zájemce z řad fyzických osob, právnických osob a škol -

Příl. zákona č. 179/2006 Sb. Příslušnost ústředních správních úřadů k autorizaci pro povolání

příspěvkových organizací, včetně formulářů čestných prohlášení. Nechybí ani Informace pro žadatele, které krok za krokem podrobně popisují, co je míněno pod jednotlivými body formulářů a jaké přílohy jsou požadovány; tím je žadateli velmi usnadněno vyplňování a kompletování žádosti.

Webové stránky ministerstev jsou většinou propojeny přes jednotlivé dílčí kvalifikace s hlavním portálem www.narodni-kvalifikace.cz, který poskytuje všechny detailní informace o jednotlivých schválených dílčích kvalifikacích a jejich kvalifikačních a hodnotících standardech, včetně organizačních a metodických pokynů jako jsou pokyny k provádění zkoušek, způsob hodnocení uchazečů, požadavky na autorizované osoby, materiálně technické zázemí, informace o výši poplatků, apod. §9 odst. 2) zákona č. 179/2006 Sb. Splní-li žadatel všechny stanovené podmínky, na udělení žádosti má právní nárok

2.1 Jak získat autorizaci

Udělení autorizace je řešeno v zákoně č. 179/2006 Sb. v hlavě III - Pravidla udělování, prodlužování platnosti a odnímání autorizace.

Písemná žádost příslušnému autorizujícímu orgánu – ke stažení na [www](http://www.narodni-kvalifikace.cz) stránkách jednotlivých ministerstev. Nejprve je nutné zjistit, jaké ministerstvo vydává autorizaci pro příslušnou dílčí kvalifikaci. Toto je možné zjistit Na webových stránkách www.narodni-kvalifikace.cz při rozkliknutí příslušné dílčí kvalifikace.

Odkazy na webové stránky jednotlivých ministerstev zodpovědných za udělování dílčích kvalifikací:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/pro-žadatele-o-autorizaci>
- Ministerstvo pro místní rozvoj: <http://www.mmr.cz/Ministerstvo/Autorizace-osob-v-oblasti-dalsiho-vzdelavani>
- Ministerstvo zemědělství: <http://www.mze.cz/Index.aspx?ch=72&typ=1&val=39180&ids=0>
- Ministerstvo průmyslu a obchodu: <http://www.mpo.cz/dokument48052.html>
- Ministerstvo vnitra: www.mvcr.cz/autorizace
- Ministerstvo dopravy: http://www.mdcr.cz/cs/Drazni_doprava/zakon+179-2006.htm

Na těchto webových stránkách jsou uveřejněny informace pro žadatele užitečné pro získání autorizace a formuláře, které je potřeba vyplnit a odeslat na příslušné ministerstvo. Dále jsou zde uveřejněny kontakty na kontaktní specialisty pro autorizaci na příslušném ministerstvu.

Na ministerstvu průmyslu a obchodu /DK Truhlář nábytkář (kód: 33-001-H), Elektrická zařízení (kód: 26-010-E); Elektrická zařízení (kód: 26-010-E); Tavič (kód: 21-011-H); Opravář strojů a zařízení (kód: 23-001-H); Zámečnick (kód: 23-003-H)/ jsou těmito kontaktními specialisty:

Ing. Michal Horáček (horacekm@mpo.cz), tel.:224853222
Mgr. Petr Šamánek (samanek@mpo.cz), tel.:224852373

Podmínky pro získání autorizace jsou specifické pro:

- Fyzickou osobu – FO
- Právníckou osobu – PO
- Školu zapsanou ve školském rejstříku

2.1.1 Žádost o získání autorizace

Žádost je vždy MPO předkládána pouze pro jednu dílčí kvalifikaci. Je nutné se seznámit se s:

- a) zákonem č.179/2006 Sb.,
- b) prováděcí vyhláškou MŠMT č. 208/2007 Sb. i ve znění pozdějších předpisů,
- c) obsahem kvalifikačního standardu /úplného i dílčího/ a všech podmínek stanovených hodnotícím standardem příslušného kvalifikačního standardu – schváleného MŠMT (vydaného ve věstníku MŠMT) a zveřejněného na stránkách Národní soustavy kvalifikací www.narodni-kvalifikace.cz, včetně elektronických vzorů dokumentů, jež bude jako Autorizovaná osoba zasílat příslušnému autorizujícímu orgánu = MPO (Ministerstvo průmyslu a obchodu).

V žádosti budete postupně vyplňovat žlutě vybarvená pole. Po vyplnění příslušného pole stisknete ENTER a kurzor přeskočí na další žlutě vybarvené pole. Jestliže se po kliknutí na žlutě vybarvené pole objeví rozbalovací tlačítko, vyberte příslušnou správnou odpověď a stisknete ENTER.

Každá příloha k žádosti bude zapsána v seznamu příloh a označena v levém horním rohu kódem příslušné části žádosti a kódem příslušné dílčí kvalifikace, k níž se doklad vztahuje (např. *C/7 – 23-046-H při doložení Výpisu z rejstříku trestů k dílčí kvalifikaci Montér výtahů*).

Dokazování splnění požadovaných podmínek pro žádost lze zajistit vyplněním a odesláním jediného celkového čestného prohlášení s úředně ověřeným podpisem, které najdete na konci formuláře (část F)

Navrhuje-li žadatel, aby byl proveden důkaz listinou, kterou má k dispozici, a nepřipojil ji v úředně ověřené kopii k žádosti, což je v žádosti uvedeno, musí být důkaz listinou proveden před autorizujícím orgánem na jeho vyzvání za přítomnosti žadatele. Tímto se posouvá termín vyřízení žádosti (správní řízení se přerušuje). Důkaz listinou se provádí v přítomnosti žadatele též v případě, že se žadatel nevzdá (např. v **úvodu části E**) práva účasti při dokazování prováděném mimo ústní jednání užitím listin, které žadatel připojil k žádosti. **Jestliže žadatel použije jedno celkové čestné prohlášení, které je na konci tohoto formuláře, vyplní pouze část E9 a přejde na část F.**

V **části E/9** se uvádí **seznam všech příloh** přiložených k žádosti včetně označení, zda jde o originál nebo kopii a **případných dalších dokladů (příloh)**. Např. dokladů prokazujících splnění požadavků uvedených v hodnotícím standardu:

- a) zdravotní průkaz pro práci v potravinářství, je-li vyžadován,
- b) doložení odborné kvalifikace dle zákona č. 563/2004 Sb., nebo v oblasti vzdělávání dospělých v délce min. 12 měsíců, nebo doklad o absolvování přípravy na uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení, nebo přípravu zaměřenou na základní znalosti v oblasti pedagogických věd s těžištěm v problematice zkoušení v rozsahu min. 12 měsíců,

c) čestné prohlášení o schopnosti organizačně zajistit zkušební proces, včetně jeho zpracování na PC.

Po vyplnění všech povinných polí formuláře žadatel odešle podepsaný a vyplněný formulář na MPO stisknutím tlačítka **Odeslání na MPO**. Tímto dokládá svoji odbornou způsobilost v práci na PC a využití internetu. **E-mail uvedený v žádosti, musí být stejný jako e-mail z kterého je žádost odesílána. Přes tento e-mail bude s žadatelem komunikováno.** Po odeslání formuláře na MPO stiskne tlačítka **Vytiskni formulář** a 2x ho vytiskne. Podepsaný se všemi příslušnými doklady odešle na adresu MPO. Tímto dokládá svoji odbornou způsobilost v práci na PC a využití internetu. Vyplněný formulář si dále uloží do svého PC stisknutím tlačítka **Ulož formulář** a může jej opět využít při zpracování dalších svých žádostí. Tímto dokládá svoji odbornou způsobilost v práci na PC a využití internetu.

Bude-li žadatel žádat o udělení autorizace pro další dílčí kvalifikaci, může pokračovat dále s již vyplněným formulářem, tak, že si vybere v části B další dílčí kvalifikaci, pro kterou bude žádat autorizaci a postupuje stejně jako při žádosti o předchozí dílčí kvalifikaci.

Splnění podmínek uvedených v zákoně v odstavci 1 písm. a)¹¹ a d)¹² až f) se nevyžaduje v případě právnické osoby, která vykonává činnost školy a má na základě zápisu v rejstříku škol a školských zařízení oprávnění poskytovat vzdělávání a vydávat doklady o vzdělání v oboru vzdělání, ve kterém lze podle Národní soustavy kvalifikací získáním stupně vzdělání dosáhnout úplné kvalifikace, jejíž součástí je daná dílčí kvalifikace, jejíž získání má být autorizovanou osobou ověřováno. Skutečnost, že fyzická osoba uvedená v odstavci 1 písm. c) splňuje podmínky uvedené v § 10 odst. 1 písm. a) až e)¹³, může právnická osoba uvedená ve větě první tohoto ustanovení doložit i čestným prohlášením.

Registrace žádosti o autorizaci na MPO: - odeslání elektronické + písemné formy

Udělení autorizace platí na 5 let, lze vždy o dalších 5 let prodloužit. Udělení autorizace podléhá správnímu poplatku. Ten pokrývá náklady autorizujícího orgánu spojených s agendou udělování autorizace. Pro udělení jedné autorizace je poplatek stanoven částkou 1 500,- Kč. Pokud však žadatel požádá o udělení autorizace pro 7 a více dílčích kvalifikací činí maximální výše správního poplatku 10 000,- Kč (týká se jedné žádosti).

¹¹ a) předmět činnosti žadatele souvisí s danou dílčí kvalifikací,

¹² d) na majetek žadatele nebyl v posledních 5 letech prohlášen konkurs, nebylo proti němu zahájeno insolvenční řízení, není v likvidaci, nedošlo k zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku žadatele nebo ke zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo ke zrušení konkursu z důvodu, že majetek žadatele nepostačuje k úhradě nákladů konkursu,

e) nemá v posledních 5 letech daňové nedoplatky, nemá nedoplatek na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění nebo na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,

f) osoby, které vykonávají funkci statutárního orgánu žadatele nebo člena statutárního orgánu žadatele, jsou bezúhonné (§ 10 odst. 2),

¹³ (1) Je-li žadatelem o udělení autorizace fyzická osoba, udělí autorizující orgán autorizaci žadateli za předpokladu, že

a) je plně způsobilý k právním úkonům,

b) je bezúhonný,

c) prokáže získání odborné způsobilosti odpovídající dané dílčí kvalifikaci,

d) prokáže nejméně 5 let praxe v povolání, pro jehož výkon je potřebná odborná způsobilost, kterou v případě autorizace pro příslušnou dílčí kvalifikaci bude ověřovat u jiných osob,

e) předloží čestné prohlášení o seznámení se s aktuálním vývojem v oblasti dané dílčí kvalifikace a jí odpovídajících povolání,

Autorizace:

- je nepřevoditelná a nepřechází na právní nástupce
- povinnosti autorizovaných osob – písemně informovat autorizující orgán o změnách, jež nastaly v době platnosti autorizace
- zánik autorizace – smrt, uplynutí 5 let, zánikem autorizované osoby, odnětím autorizace
- odnětí autorizace – uvedení nepravdivých údajů, nesplňuje podmínky na autorizovanou osobu, porušila právní předpisy, právnická osoba více než 2 měsíce nemá autorizovaného zástupce, o odnětí požádala.

3. Zkouška dle zákona č. 179/2006 Sb.

Zkouška vždy probíhá dle příslušného hodnotícího standardu. Žadatelem o zkoušku může být každý, kdo splňuje 2 podmínky: je mu více než 18 let a získal aspoň základy vzdělání.

Podmínkou je podání přihlášky ke zkoušce – tu může podat žadatel kterékoliv autorizované osobě z NSK (www.narodni-kvalifikace.cz). Zkouška se může konat, pokud existuje dílčí kvalifikace na www.narodni-kvalifikace.cz a ve věstníku MŠMT a je zaregistrována minimálně 1 autorizovaná osoba. Zkouška je veřejná.

Záznam o průběhu a výsledku zkoušky posílá autorizovaná osoba ještě se stejnopisem osvědčení autorizujícímu orgánu. Formulář záznam zkoušky a formulář protokol o zkoušce jsou uvedeny v hodnotícím standardu pro danou dílčí kvalifikaci..

Po úspěšném ukončení zkoušky vydá škola absolventovi osvědčení, které se liší dle toho, kdo osvědčení vydává: fyzická osoba, právnická osoba, škola. Součástí osvědčení je i výčet získaných odborných způsobilostí – lze z toho určit s odstupem aktuálnost znalostí a dovedností.

Přezkoumání průběhu zkoušky – zkoušený může podat do 15 dnů od sdělení výsledku zkoušky žádost autorizujícímu orgánu o přezkoumání průběhu zkoušky

- Pokud autorizující orgán ve lhůtě 60 dnů rozhodne o opakování zkoušky, ta se koná nejpozději do 30dnů ode dne doručení rozhodnutí žadateli
- Zkouška se pak koná před stejnou autorizovanou osobou a je za účasti zástupce autorizujícímu orgánu
- Je na náklady autorizujícího orgánu

3.1 Organizace zkoušky dle zákona č. 179/2006 sb.

1. příprava konkrétního zadání pro ověřování;
2. příprava organizačního zajištění;
3. pozorování a hodnocení plnění zadání v průběhu ověřování (zkoušky);
4. rozhodnutí o uznání dílčí kvalifikace
5. zajištění a pravidla odvolacího řízení

3.1.1 Příprava konkrétního zadání pro ověřování

Při přípravě konkrétního zadání pracujeme s hodnotícím standardem (HS) dané dílčí kvalifikace. Ten uvádí všechny kompetence¹⁴ nezbytné pro získání dílčí kvalifikace; uvádí metody a postupy ověřování (zkoušení). HS je pro autorizovanou osobu závazný. Uchazeč musí při zkoušce prokázat, že disponuje všemi kompetencemi uvedenými v HS dané dílčí kvalifikace.

Hodnotící standardy jsou připraveny tak, že podle nich lze v zásadě ověřovat, zda kandidát uznávaní skutečně disponuje kompetencemi uvedenými v HS. Konkrétnost kompetencí a zejména kritérií je v jednotlivých HS rozdílná, kritéria nejsou vždy kritérii, v řadě případů jsou dílčí kompetencí, nevyjadřují, kdy je výkon kandidáta přijatelný, kdy není. Formulace nejsou vždy jednoznačné, každá autorizovaná osoba si je může vyložit jinak (např. „Ruční obrábění kovových materiálů, popř. plastů (např. řezáním, stříháním, pilováním, vrtáním, broušením, ohýbáním aj.“), což snižuje srovnatelnost zkoušky.

Kritéria by měla být natolik konkrétní, aby jasně vymezovala, co se má po zkoušeném vyžadovat, aby se poznalo, zda má příslušnou kompetenci. Jedním z kritérií pro kompetenci „Měření elektrických (nebo jiných) veličin“ by tedy nemělo být např. obecně formulované „používat měřicí přístroje“, ale konkrétnější „zvolit vhodná měřidla pro zadané měření“, provést nastavení (kalibraci, zapojení) měřicích přístrojů“, „odečíst ze stupnice naměřené hodnoty a zaznamenat je ve správných jednotkách“ apod. Kritéria by měla být natolik konkrétní, aby zaručovala, že při použití hodnotícího standardu různými zkoušejícími budou po zkoušených vyžadovány srovnatelně náročné úkoly, že bude zajištěná objektivnost a spravedlnost hodnocení.

Kvalita hodnotících standardů se však v tomto ohledu liší. Proto je někdy vhodné vytvořit tzv. hodnotící formulář (příloha č. 1 -), který obsahuje všechna hodnotící kritéria v dané dílčí kvalifikaci. Do tohoto formuláře je možno doplnit tzv. hodnotící znaky, které zpřesňují hodnotící kritéria z HS a umožní objektivizovat výsledky zkoušky. Hodnotící znaky obsahují požadovaný výkon (pozorovatelná činnost), podmínky ve kterých má být výkon realizován (např. rozsah výkonu, vymezení způsobu řešení, vymezení pomůcek). Dále norma výkonu (např. časový limit, tolerované nepřesnosti, atd.). Hodnotící znaky mohou být zaměřeny na:

- na proces - vzhledem k některému aspektu činnosti (forma přídavného jména nebo adjektivní věty, která určuje charakteristické rysy výsledku, požadované k tomu, aby dosahoval přijatelné úrovně (např. sestavit „funkční“ zapojení, zvolit „potřebné“ množství surovin).
- na výsledek - vzhledem k některému aspektu výsledku činnosti (ocenění kvality má obvykle formu příslovce nebo věty příslovečné, která určuje úroveň procesu (např. přesně)

Je důležité rozlišovat mezi těmito dvěma zaměřenými hodnotících znaků a používat právě těch, která jsou vhodná pro příslušnou kompetenci. Někdy bude důležité obojí - jak proces, tak i jeho výsledek. V takovém případě je důležité stanovit hodnotící znaky zaměřené jak pro proces, tak i pro jeho výsledek.

¹⁴ Výsledky učení = KOMPETENCE = způsobilost subjektu, jedince k určité činnosti či jednání, resp. k zastávání určité pozice a s ní spojené role

Příklady návrhů hodnotících tabulek či konkrétních zadání jsou uvedeny v přílohách.

3.1.2 Příprava organizačního zajištění

Příprava a organizační zajištění procesu uznávání je jednou z nejdůležitějších aktivit procesu uznávání. V první řadě je třeba seznámit se s pokyny popsánymi hodnotícím standardu konkrétní dílčí kvalifikace.

1. Metodická doporučení:

- a) doklady, které musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy. (občanský průkaz, doklad o základním vzdělání, doklad o dosavadní praxi, lékařské osvědčení - doklad o zdravotní způsobilosti pro práci na elektrických zařízeních).
- b) stanovení pomůcek, které uchazeč při zkoušce nesmí používat.
- c) seznámení uchazeče se zkušebními pracovišti (na informačních schůzkách je třeba klienty seznámit se systémem uznávání výsledků předchozího učení, s požadavky, které na ně budou kladeny při pilotním ověřování, a s pracovištěm, kde proběhne praktické ověřování či zkouška atd.
- d) seznámení uchazeče se souvisejícími požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany (BOZP a PO).

2. Složení zkušební komise (jeden nebo více autorizovaných zástupců)

3. Požadavky na materiálně technické zázemí - v hodnotícím standardu konkrétní DK jsou popsány požadavky na materiálně technické zázemí, kterým je potřeba pro zabezpečení zkoušky disponovat.

4. Výše úhrady za zkoušku – v hodnotícím standardu DK je navržena výše úhrady za zkoušku je v rozmezí 0 až XXX Kč bez DPH. Konkrétní výši úhrady za zkoušku uvádějí jednotlivé autorizované osoby.

5. Doba přípravy na zkoušku – v hodnotícím standardu DK je dána celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) XX minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

6. Délka zkoušky – v hodnotícím standardu DK je dána celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) XX hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být podle zadaných výrobků rozložena do více dnů.

3.2 Pozorování a hodnocení plnění zadání v průběhu ověřování (zkoušky)

Informální učení je převážně učení založené na zkušenostech. Takto získané kompetence jsou obtížně srovnatelné s výsledky formálního vzdělávání a jiný je i způsob jejich identifikace (rozpoznávání) a způsob jejich hodnocení pro účely uznávání.

Formální vzdělávání je zaměřeno především na zprostředkování předem stanovených zamýšlených výsledků učení a odtud i na ověřování a hodnocení výsledků takto předem určeného záměrného učení se.

3.2.1 Proces uznávání výsledků předchozího učení

V procesu uznávání výsledků předchozího učení jsou ověřovány a hodnoceny z velké části **výsledky nezáměrného, zkušenostního (informálního) učení se**. Jde nicméně vždy o jejich porovnání s analogickými výsledky formálního vzdělávání a k hodnocení jejich ekvivalence je třeba nějakého společného měřítka.

Výsledky charakteristické pro **záměrné a řízené učení se** můžeme označit jako:

- **vědět co** (*know-what*), tedy „faktické“ znalosti, které tvoří jádro znalostí nezbytných pro výkon určité kvalifikace;
- **vědět proč** (*know-why*), obecně tak lze označit všeobecné nebo odborné znalosti, které ovlivňují technický vývoj, jeho tempo a charakter jeho aplikací v průmyslu. V tomto případě dochází k produkci a reprodukci znalostí v uspořádaných procesech, např. ve vysokoškolském vzdělávání, ve vědeckém výzkumu, při rozvoji a přijímání specializovaného personálu apod.

Výsledky charakteristické pro **nezáměrné, zkušenostní učení se** pak lze popsat jako:

- **vědět jak** (*know-how*) označuje schopnost úspěšně fungovat v různých kontextech (např. získávat dobré postavení na trhu pro nový výrobek, obsluhovat stroj atd.). *Know-how* se obvykle rozvíjí na individuální úrovni, jeho význam je však vysoký;
- **vědět kdo** (*know-who*) je další druh znalostí, který se stává stále důležitějším. Označuje směs různých, zvláště sociálních dovedností, umožňujících přístup ke znalostem někoho jiného a jejich využití, často prostřednictvím kombinace profesních a osobních sítí.

Záměrné a řízené učení se je tedy založeno především na **získávání teoretických znalostí (vědět co, vědět proč) a jejich následné aplikaci v praxi, informální učení se se zakládá především na v praxi získaných rutinních procedurálních znalostech (vědět jak, vědět kdo)**. Tyto znalosti jsou často označovány jako personální, přímé, zkušenostní, neuvědomované nebo implicitní a „zakotvené“ v praxi. Teprve následně může být tento typ znalostí doplňován teoretickými znalostmi.

Oba uvedené způsoby učení je potřebné považovat za rovnocenné, oba uvedené způsoby učení se se vzájemně doplňují. Důležité je také uvědomit si, že **každému jedinci vyhovuje jiný způsob učení**. Absolvent počátečního vzdělávání využíval při svém vzdělávání především záměrného a řízeného učení se; ve většině případů proto nedisponuje

kompetencemi vztahujícími se k *know-how* a *know-who* na úrovni odpovídající úrovni kompetencí (v této oblasti) toho, kdo tyto kompetence získal jako výsledek nezáměrného, zkušenostního učení se^[16]. Naopak jedinec, který získává své profesní kompetence nezáměrným, zkušenostním učení se konáním (*learning by doing*) nedosahuje v oblasti *know-what* a *know-why* úrovně absolventa počátečního vzdělávání. Proto se v zahraniční odborné literatuře, stejně jako v materiálech popisujících postupy, kterými je proces uznávání realizován, uvádí, že výsledky uvedených druhů učení se nejsou a nemohou být shodné, ale jsou vnímány jako **ekvivalentní**, tzn. mající stejnou platnost, hodnotu, jsou rovnocenné.

3.2.2 Způsoby ověřování kompetencí podle zákona č. 179/2006 Sb.

Pro potřeby uznávání výsledků předchozího učení je **praktické ověření** základním způsobem ověřování toho, zda hodnocený skutečně disponuje ověřovanou kompetencí. Měla by tak být zohledněna skutečnost, že hodnocený pravděpodobně získal žádoucí kompetence především zkušenostním učení (tedy na základě vlastní praktické činnosti) i fakt, že získané kompetence bude nadále v praktické činnosti uplatňovat.

Při ústním ověřování se hodnocený verbálně vyjadřuje k dané otázce, tématu, vysvětluje své postupy. Tohoto způsobu se používá především při ověřování získaných vědomostí. Vzhledem k tomu by měl mít tento způsob ověřování pouze doplňkový charakter a kritéria hodnocení by jej měla vyžadovat spíše výjimečně.

Praktické a ústní ověřování může být spolu kombinováno – zkoušený např. provádí kontrolu a přitom popisuje, co v rámci této kontroly označuje za nesprávné, nebo provádí výběr z norem a říká, co vybírá a proč. Určení příčiny nebo důsledků může být často součástí slovního doprovodu praktického předvedení.

Pro potřeby uznávání výsledků předchozího učení se doporučuje využívat ústní ověřování především v kombinaci s praktickým předváděním, při kterém hodnocený komentuje a zdůvodňuje volbu svého postupu.

Někdy je v hodnotícím standardu požadováno hodnocení písemné. Hodnocený se při něm vyjadřuje písemně, což umožňuje ověření komplexnějších kompetencí, které nejsou ověřitelné prakticky, zpravidla ve formě eseje, projektů, složitějších výpočtů apod. Zvláštní formou jsou **písemné testy** různého typu, kdy hodnocený písemně odpovídá na otázky formou volené odpovědi z několika možností nebo tvořenou odpovědí. Hodnocený dostává k testu písemné pokyny, které by měly obsahovat údaje o účelu a obsahu testu, délce a časovém omezení, způsobu odpovídání, postupu při vyplňování (u didaktických testů ještě údaje o způsobu vyhodnocování). Hodnocený své odpovědi zapisuje buď přímo do testového

[16] Hager (viz výše) uvádí, že v Austrálii dospěli při srovnávání výsledků záměrného a nezáměrného učení k poznání, že v rámci formálního vzdělávání není možné připravit plně kompetentní absolventy, protože *know-how* může být získáno jen skutečnou pracovní zkušeností

zadání, nebo na zvláštní list – záznamový arch. Zatímco písemné formy ověřování, které mají komplexnější charakter, mohou vypovídat o úrovni dosažení zejména kognitivních kompetencí, písemné testy mohou ověřit zpravidla pouze dílčí vědomosti. Pro oblast uznávání výsledků předchozího učení není písemné ověřování příliš vhodné, využívat by se mělo pouze velmi omezeně tam, kde je to zcela nezbytné (např. výpočet spotřeby materiálu, surovin). Prakticky vyloučeny by měly být písemné testy, a to zejména u kvalifikačních odpovídajících vzdělávací úrovni E.

Při hodnocení kompetencí a výkonu uchazeče při zkoušce je nezbytné pozorovat chování uchazeče a hodnotit výsledky (produkty, procesy) realizované během zkoušky. Je nezbytné být objektivní, zaznamenávat výsledky pozorování (využit hodnotící formulář). Dále je nezbytné řídit hodnotící rozhovor s uchazečem (hodnoceným), přezkoumat zdůvodnění ze strany hodnoceného, zjistit co se skrývá za určitým chováním a testovat předkládané znalosti.

Autorizovaná osoba - hodnotitel musí být schopen interpretovat a evaluovat aktivity zkoušeného během zkoušky a především produkty, které byly při zkoušce vytvořeny. Musí umět posoudit jejich kvalitu, rozhodnout, zda jsou splněny požadavky hodnotícího standardu a zda zkoušený skutečně disponuje kompetencemi popsány v hodnotícím standardu.

Základní metodou používanou při ověřování jsou pozorování¹⁵ a analýza výsledků činnosti. Je nutné oddělit pozorování a vlastní hodnocení. Je třeba dodržovat zásadu „nejdříve pozoruji, pak hodnotím“. Je vhodné používat poznámky (v hodnotícím formuláři) v průběhu celého pozorování jako podklad pro hodnocení. Pozorování je záměrné a plánovitě vnímání, které je zaměřeno na určitý cíl.

Co by měl hodnotitel – autorizovaná osoba při hodnocení výkonu uchazeče pozorovat? Je to průběh činnosti uchazeče a její výsledky. Každý hodnotitel hodnotí uchazeče samostatně. Pokud je v hodnotícím standardu uvedeno, že na hodnocení uchazeče se podílí komise, pak výsledné hodnocení musí být konsensem celé komise.

3.2.3 Komunikační dovednosti hodnotitele – autorizované osoby

Hodnotitel si musí uvědomit, z jakého sociálního prostředí pochází uchazeč, jaká byla jeho úspěšnost či neúspěšnost ve škole (v rámci počátečního vzdělávání). Měl by se vyhnout „školskému“ přístupu k dospělému a „mentorování“ Při rozhovoru s uchazečem by měl využívat především otevřených otázek¹⁶, které umožňují získání co největšího množství

¹⁵ Jde o cílevědomé, soustavné a plánovitě vnímání jevů a procesů, které směřuje k odhalení podstatných souvislostí a vztahů sledované skutečnosti. Diagnostické pozorování má přesně vymezený objekt, je vedeno určitou myšlenkou a zaměřeno k určitému cíli. Je přesně organizováno, probíhá podle stanoveného plánu a pozorované jevy a procesy jsou přesně registrovány. Závěr pozorování tvoří analýza výsledků pozorování.

¹⁶ Při rozhovoru lze používat např. tyto typy otázek:

- Otázky ano/ne
- Uzavřené otázky – striktně směřující k určité odpovědi – „Jak se jmenujete?“
- Paralelní otázky – „Nahlásil jste nehodu řediteli nebo jeho zástupci?“
- Navádějící otázky – „Ale v tom zaměstnání již nechcete pokračovat, že ne?“
- Otevřené otázky – nejširší možnost – co, proč, jak, kde, kdy.....

informací a uchazeče příliš nestresují. Při přípravě otázek lze použít např. metodu STAR¹⁷, je však potřeba vzít v úvahu i její negativní rysy a těm se snažit při přípravě rozhovoru vyhnout.

Hodnotitel by měl být schopen tzv. aktivního naslouchání¹⁸, projevování empatie¹⁹, poskytování emoční podpory, objasňování a strukturování, parafrázování a sumarizace, poskytování zpětné vazby). Hodnotitel by si měl uvědomovat právě ty pocity, které klient prožívá a toto své porozumění mu sdělovat vhodným způsobem.

3.2.4 Časté hodnotitelské chyby

Hodnocení výsledků předchozího učení je velmi náročný proces, který požaduje od autorizované osoby mnoho znalostí, dovedností a kompetencí. Autorizovaná osoba musí být odborníkem v dané oblasti, která je předmětem ověřování a zároveň musí znát a správně aplikovat zákonné předpisy upravující danou oblast.

Další nezbytnou oblastí jsou komunikační a pozorovací dovednosti, které je třeba uplatnit při hodnocení. V této oblasti se poměrně často objevují tyto chyby hodnotitelů:

- halo efekt (potvrzují si, že můj odhad byl správný, upřednostňování prvního dojmu);
 - připisování vlastností na základě podobnosti;
 - laické koncepte osobnosti (zdvořilý člověk je pro někoho milý, druhý uvažuje, co od něj bude chtít);
 - efekt mírnosti a shovívavosti - sympatické osoby a sám sebe hodnotí člověk v pozitivních vlastnostech výše a v negativních níže. Zvláště vysoké ocenění se dostává těm, o nichž je posuzovatel přesvědčen, že mu jsou nějak podobné;
 - předsudky a stereotypy.
 - logická chyba – určitá osoba je hodnocena na základě nějakého předsudku, zvláště toho, že lidé s určitými pozitivními vlastnostmi jsou naprosto „dobří“ a naopak lidé s nějakými negativními vlastnostmi jsou naprosto „špatní“.
- atraktivnost a neatraktivnost: zda-li vnímáme osobu pěknou/nepěknou hodnotíme příznivěji/nepříznivěji".

¹⁷ Na základě STAR otázek zjišťujeme konkrétní situace (S-Situation), konkrétní úkoly (T-Tasks), konkrétní činnosti (A-Actions) a konkrétní pracovní výsledky, ke kterým činnost vedla (R-Results). Tazatel tak postupně zjišťuje, co kandidát v minulosti dělal. Na jednotlivých příkladech má možnost vidět, kde a v jakém týmu uchazeč pracoval. Na konkrétních situacích má možnost posoudit, jak se kandidát v té které situaci choval, jak ji řešil a s jakým výsledkem. Úskalím této metodiky je fakt, že dotazovaný má většinou tendenci se chválit nebo vybrat jen kladné výsledky. Tazatel by se tedy měl ptát i na negativní věci, slabé stránky, problémové výsledky. Tyto nepřilíživé příjemné otázky mají dvojitý efekt, v první řadě přivedou dotazovaného do stresové situace (tazatel má možnost vidět aktuální reakci dotazovaného) a zároveň tyto „opačné“ informace pomohou získat vyváženější pohled na dotazovaného.

¹⁸ Aktivní naslouchání je charakterizováno slovy jako: vcítit se, soucítit, vytušit, rozpoznat, rozumět, pochopit. Mluvčímu je poskytována zpětná vazba.

¹⁹ Empatie není sympatie. Jedná se o povzbuzení uchazeče („To je hrozné, chápu a rozumím...!“) Není vhodné skákat mu do řeči, je potřeba nechat klienta říci celou odpověď.

3.2.5 Rozhodnutí o uznání / neuznání dílčí kvalifikace (§ 18 – Průběh zkoušky)

Průběh hodnocení z procedurálního hlediska – podmínky, za jakých je zkoušený ohodnocen, že u zkoušky vyhověl.

Každá autorizovaná osoba hodnotí zkoušeného zvlášť pro každou kompetenci do hodnotícího formuláře. Pro zápis hodnocení jednotlivých kritérií lze použít různé značky, ale výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Návrh na výsledné hodnocení zkoušky od každé autorizované osoby zní buď „vyhověl“, pokud zkoušený vyhověl pro všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud zkoušený pro některou kompetenci nevyhověl. Konečné hodnocení zkoušeného probíhá na základě těchto návrhů podle § 18 se rozebírá mj. co dělá předseda komise a jak rozhoduje o výsledku zkoušky.

Pokud je pro zkoušku požadována účast více autorizovaných osob (zkušební komise) musí se hodnotitel radit s dalšími členy komise, učinit konsensus a rozhodnout společně o udělení či neudělení dílčí kvalifikace.

Autorizovaná osoba vypracuje záznam o průběhu a výsledku zkoušky a zašle jej spolu se stejnopisem osvědčení autorizujícímu orgánu, který autorizované osobě autorizaci udělil, a to do 1 měsíce ode dne konání zkoušky nebo její poslední části, pokud si jej autorizující orgán nevyžádá v kratší lhůtě v rámci přezkoumávání průběhu a výsledku zkoušky podle § 20. Formuláře Záznam o průběhu zkoušky a protokol o zkoušce jsou uveřejněny na www.narodni-kvalifikace.cz vždy u každé dílčí kvalifikace. Dále je vhodné uvést stručně jak probíhalo ověřování – zkouška. Tzn. konkrétní zadání zkoušky (případně uvést do přílohy), dále čas zahájení a ukončení zkoušky a čas zahájení a ukončení významných dílčích činností uchazeče.

3.2.6 Zajištění a pravidla odvolacího řízení

Odvolací řízení - § 20 zákona č. 179/2006 Sb.

Každý, kdo konal zkoušku, může písemně požádat příslušný autorizující orgán o přezkoumání průběhu a výsledků zkoušky do 15 dnů ode dne, kdy mu bylo doručeno sdělení o výsledku zkoušky.

(2) Příslušný autorizující orgán podle podkladů zkoušejícího a dalších osob přítomných při zkoušce rozhodne o žádosti o přezkoumání ve lhůtě 60 dnů ode dne jejího doručení, a to tak, že buď potvrdí výsledek zkoušky, nebo, bylo-li hodnocení učiněno v rozporu s postupem uvedeným v § 18 nebo se vyskytly jiné závažné nedostatky, které mohly mít vliv na řádný průběh zkoušky nebo její hodnocení, nařídí opakovanou zkoušku. Rozhodnutí autorizujícího orgánu se oznamuje žadateli, jakož i autorizované osobě nebo předsedovi zkušební komise.

(3) Opakovaná zkouška se koná nejpozději do 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí o žádosti o přezkoumání žadateli, a to před tou autorizovanou osobou anebo zkušební komisí, před kterou se konala předchozí zkouška. Opakované zkoušce je přítomen zástupce autorizujícího orgánu.

(4) Náklady opakované zkoušky hradí autorizující orgán, který opakovanou zkoušku nařídil; úhrada se neplatí.

(5) Každý má právo nahlédnout do všech materiálů týkajících se jeho osoby, které mají význam pro rozhodnutí o průběhu a výsledku zkoušky.

4. Přílohy - Hodnoticí formuláře DK

4.1 Příloha č. 1 – Hodnoticí formulář DK Truhlář nábytkář (kód: 33-001-H)

1. Dodržování bezpečnosti práce, správné používání pracovních pomůcek v nábytkářství			
Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N
a) Dodržovat aktuální právní předpisy týkající se BOZP, hygieny práce a protipožární ochrany		Písemně nebo slovně Praktické předvedení	
b) Uplatňovat nároky týkající se BOZP, hygieny práce a protipožární ochrany		Písemně nebo slovně Praktické předvedení	
c) Udržovat pořádek a čistotu na pracovišti		Písemně nebo slovně Praktické předvedení	
d) Používat předepsané ochranné pracovní prostředky		Písemně nebo slovně Praktické předvedení	
			Je třeba splnit všechna kritéria

2. Orientace v technických podkladech pro zhotovování truhlářských výrobků			
Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N
a) Pracovat s dodanou konstrukční a technologickou dokumentací v grafické i v elektronické formě		Slovně nad technickou dokumentací	
b) Vypracovat konstrukční a technologickou dokumentaci na zhotovení jednoduchého výrobku ze dřeva		Praktické předvedení se slovním vysvětlením	
c) Využívat jednoduché počítačové aplikace při zpracování dokumentů		Praktické předvedení se slovním vysvětlením	

technické přípravy výroby					Je třeba splnit všechna kritéria
---------------------------	--	--	--	--	----------------------------------

3. Volba materiálů, technologických postupů, nástrojů, strojů a zařízení a organizace práce pro zhotovení truhlářských výrobků					
Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N	Poznámky hodnotitele	
a) Určit podle technické dokumentace postup práce, způsob provedení technologických operací		Písemně nebo slovně			
b) Zvolit vhodné nástroje, nářadí, pomůcky a měřidla		Praktické předvedení se slovním vysvětlením			
c) Zvolit vhodný materiál, jeho množství, a provést výběr polotovarů pro daný výrobek, určit jeho kvalitu		Praktické předvedení se slovním vysvětlením			
				Je třeba splnit všechna kritéria	

4. Volba materiálů, technologických postupů, nástrojů, strojů a zařízení, organizace práce pro opravy a rekonstrukci nábytku					
Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N	Poznámky hodnotitele	
a) Určit podle technické dokumentace postup práce, způsob provedení technologických operací pro opravy a rekonstrukce nábytku		Písemně nebo slovně			
b) Zvolit správné nástroje, nářadí, pomůcky a měřidla		Praktické předvedení se slovním vysvětlením			
c) Zvolit vhodný materiál a jeho množství na opravu výrobku, provést výběr polotovarů a součástek a určit jejich použití		Praktické předvedení se slovním vysvětlením			
				Je třeba splnit všechna kritéria	

5. Rozměrování, výpočty a rozkreslování truhlářských prvků					
Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N	Poznámky hodnotitele	
a) Rozměřit podle technické dokumentace truhlářské prvky		Praktické předvedení se slovním vysvětlením			
b) Provádět související výpočty		Písemně, praktické předvedení			

c) Rozkreslit jednotlivé konstrukční prvky, konstrukční spoje, osazení vyplní v rámu apod.		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		Je třeba splnit všechna kritéria
--	--	---	--	----------------------------------

6. Obrábění a spojování materiálů ze dřeva, plastu apod. (řezání, hoblování, tvarování, dlabání, vrtnání, broušení, lepení, dýhování atd.)				
Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N	Poznámky hodnotitele
a) Zvolit a používat vhodné nástroje, nářadí a pomůcky pro ruční obrábění na bázi dřeva a plastu		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		
b) Zvolit a používat vhodné pracovní postupy ručního řezání, hoblování, tvarování, dlabání, dýhování, vrtnání a broušení dřevěných a plastových materiálů		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		
c) Provést ruční obrábění dřeva, materiálů na bázi dřeva a plastu, kvalitní řemeslné provedení spoju a bezchybné estetické zhotovení výrobků		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		Je třeba splnit všechna kritéria

7. Povrchová úprava výrobků mořením, voskováním, bělením, imitováním dřeva, nanášením tmelů, emailů, laků aj. strojně nebo ručně; hydrotermická úprava a ochrana dřeva				
Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N	Poznámky hodnotitele
a) Připravit povrch materiálů pro povrchovou úpravu		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		
b) Zvolit a používat vhodné druhy materiálů pro povrchovou úpravu		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		
c) Zvolit, používat a dodržovat technologické postupy dokončování povrchů výrobků		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		
d) Dokončit povrchy výrobků		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		
e) Objasnit ošetřování a údržbu stavebně truhlářských výrobků		Slovní vysvětlení		
f) Uvede význam hydrotermické		Slovní vysvětlení		

ochrany a úpravy dřeva						Je třeba splnit všechna kritéria
------------------------	--	--	--	--	--	----------------------------------

8. Montáž a demontáž nábytku						
Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N	Poznámky hodnotitele		
a) Zvolit vhodný technologický postup předmontáže a montáže nábytku		Slovní vysvětlení				
b) Provádět předmontáž kování, podsestav a montáž nábytku.		Praktické předvedení se slovním vysvětlením				
c) Zasklívat a osazovat výplně rámu		Praktické předvedení se slovním vysvětlením				
d) Kompletovat a dokončovat výrobky menších rozměrů.		Praktické předvedení se slovním vysvětlením				
e) Doladit seřízení, kování, závěsy, zámky apod.		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		Je třeba splnit kritérium a); u kritérií b) – e) slovně vyjádřit a jedno z těchto kritérií prakticky provést.		

9. Oprava, úprava a rekonstrukce nábytku						
Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N	Poznámky hodnotitele		
a) Zvolit vhodný technologický postup pro opravu, případně úpravu a rekonstrukci daného výrobku		Slovní vysvětlení				
b) Renovovat nábytek		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		Je třeba splnit obě kritéria		

10. Obsluha, základní údržba a nastavení dřevoobráběcích strojů a ručních nástrojů						
Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N	Poznámky hodnotitele		
a) Popsat způsob strojního opracování		Slovní vyjádření				

dřevních materiálů				
b) Obsluhovat základní dřevoobráběcí stroje a zařízení podle technologických a bezpečnostních norem		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		
c) Popsat nastavení, základní údržby strojů a zařízení a její význam		Praktické předvedení se slovním vysvětlením		Je třeba splnit všechna kritéria

11. Kontrola, balení a expedice truhlářských výrobků a materiálů

Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N	Poznámky hodnotitele
a) Popsat způsoby a zásady provádění kontroly v celém procesu výroby a skladování		Slovní vysvětlení		
b) Popsat zásady označování výrobků dle platných právních předpisů		Slovní vysvětlení		
c) Popsat způsoby balení výrobků dle charakteru a množství výrobků a způsobu expedice a dopravy		Slovní vysvětlení		
d) Popsat zásady manipulace a skladování v celém procesu výroby		Slovní vysvětlení		Je třeba splnit všechna kritéria

12. Nakládání s odpadem z výroby a montáže

Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N	Poznámky hodnotitele
a) Objasnit vznik a druhy odpadů z truhlářské výroby		Slovní vysvětlení		
b) Vysvětlit způsoby třídění, skladování, zpracování, recyklace a likvidace odpadu		Slovní vysvětlení		Je třeba splnit obě kritéria

13. Zaznamenávání technických údajů a výsledků práce

Hodnoticí kritéria	Hodnoticí znaky	Ověření	A/N	Poznámky hodnotitele
a) Vysvětlit zaznamenávání průběhu		Slovní vysvětlení		

<p>technologického procesu, systémy a standardy řízení jakosti a kvality</p>						
<p>b) Vysvětlit zaznamenávání údajů o poruchách, opravách a běžné údržbě strojů a zařízení v truhlářské výrobě</p>		<p>Slovní vysvětlení</p>				<p>Je třeba splnit obě kritéria</p>

Literatura

BARTÁK, J. *Základní kniha lektora/trenéra.* Praha: Votobia, 2003.

BELZ, H. – SIEGRIST, M. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení.* Praha: Portál, 2001.

HŘEBÍČEK, J. a kol. *Integrovaný systém nakládání s odpady.* Brno: Nakladatelství Litera, 2009. 202s. ISBN 978-80-85763-54-6.

HLAVATÁ, M. *Odpadové hospodářství.* Ostrava: VŠB–TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2007. 174 s. ISBN 978-80-248 -0737 -9.

MIKULÁŠTÍK, M. *Komunikační dovednosti v praxi.* Praha: Grada Publishing, 2010.

PLAMÍNEK, J. *Sebeřízení.* Praha: Grada Publishing, 2004.

ŠTASTNÁ, L. *Kam s nimi.* Praha: Česká televize, Edice ČT, 2007. 117s. ISBN 80-85005-72-7.

VÁŇA, J a kol. *Pevné odpady.* Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. 190s. ISBN 978-80-213-1992-9.

VYBÍRAL, Z. *Psychologie lidské komunikace.* Praha: Portál, 2000.

www.edicect.cz

www.ekokom.cz

www.jaktridit.cz

www.narodni-kvalifikace.cz

www.tonda-obal.cz

Zákon č. 179/2006 Sb.

Zákon č.185/2001 Sb. o odpadech

Zákon č. 561/2004 Sb.